

SNEL OMWEIDEN VAN MELKVEE EN DAN HET JONGVEE

ing. Tj. Boxem

Bij het gebruik van grasland zijn vele beweidingstechnieken mogelijk. Een nieuwe vorm van graslandgebruik is een omweidingssysteem waarbij pinken en droogstaande koeien systematisch achter de melkkoeien aan weiden. Het is een intensief systeem met als belangrijkste voordeel de zeer goede benutting van het gras, zodat met weinig krachtvoer een hoge melkproductie kan worden bereikt. Op afdeling 2 wordt dit systeem al sinds 1978 met goed resultaat toegepast.

Het omweidingssysteem

Het bedrijf van afdeling 2 had tot 1984 gemiddeld ongeveer 115 melkkoeien met bijbehorend jongvee. Daarna is dit aantal als gevolg van de superheffing aanzienlijk verminderd. De oppervlakte grasland bedraagt ruim 49 ha, verdeeld in 25 aaneengesloten percelen van gemiddeld ca. 2 ha. In het voorjaar worden met pinken en droogstaande koeien eerst 2 à 4, vooraf gereserveerde, percelen voorgeweid. Vervolgens wordt deze groep steeds vanaf ongeveer half mei achter de melkkoeien aan geweid. Dan wordt aan de groep oudere pinken een aantal jongere dieren toegevoegd die in het voorgaande jaar als kalf nog geen weidegang hebben gehad (in mei/juni geboren).

De melkkoeien worden zoveel mogelijk omgeweid op het moment dat er op het perceel nog voldoende gras staat voor ongeveer 50 pinken en droogstaande koeien. Hiermee wordt bereikt dat met dag en nacht weidegang de melkkoeien steeds over het beste weidegras kunnen beschikken. Het melkvee wordt ingeschaard in niet te lang gras en de beweidingduur is gemiddeld nog geen 1,5 dag. Gestreefd is naar maximaal 2 dagen, maar de perceelsoppervlakte is hiervoor te klein.

De gemiddelde beweidingduur per perceel bij de pinken en droogstaande koeien is 2 dagen. Deze dieren worden minder vaak omgeweid dan de melkkoeien. Doordat ze in het voorjaar namelijk al een aantal percelen hebben voorgeweid, is er soms te weinig gras, zodat naweiden geen zin meer heeft. In ongeveer 70% van de gevallen zijn de pinken en droogstaande koeien achter de melkkoeien aan geweid. De uitvoering van het systeem van voor- en naweiden vereist nu en dan soepelheid en aanpassingsvermogen van de boer.

Goede melkproductie in de zomer

In de beginjaren (1978-1979) was de gemiddelde dagproductie tijdens de weideperiode rond de 20 kg per koe. Na een aantal jaren lag ze rond de 22 kg. De gemiddelde productie per standaardkoe is in die periode gestegen van 32 naar 35. De hoeveelheid krachtvoer die per koe per dag werd verstrekt was aanvankelijk wat aan de hoge kant, namelijk 3,5 kg, maar is later verminderd tot 2,5 kg. In 1983 en 1984 lag het bijvoedingsniveau opnieuw weer op bijna 3,5 kg krachtvoer maar dit was in hoofdzaak een gevolg van de schaarste aan weidegras. Daardoor zijn de koeien vanaf half september 'snachts binnen gehouden.

Het gemiddelde niveau van bijvoeding in de jaren 1980-1984, namelijk ongeveer 3 kg per koe per dag, is zeker niet hoog terwijl een gemiddelde melkproductie van bijna 22 kg per koe per dag met 4% vet zeer goed is te noemen. Dit is voor een groot deel te danken aan het beweidingssysteem waarin de koeien vrijwel altijd kunnen beschikken over goed en

voldoende weidegras. Dit werd nog eens te meer onderstreept door een proef met twee niveaus van bijvoeding (3,4 en 1,6 kg krachtvoer) in 1981 en 1982. Daarbij was de melkproductie gemiddeld 23,0 en 22,4 kg per dag. Per kg extra krachtvoer werd dus slechts 0,3 kg extra melk verkregen.

Groei pinken en kalveren

De gemiddelde groei van de pinken was tot 1 september 730 gram en over het gehele weideseizoen 650 gram per dier per dag. Dit beantwoordt aan de gestelde norm. Verder is waargenomen dat te lang doorweiden onder ongunstige weersomstandigheden en bij een te krappe grasvoorziening de groei zeer negatief kan beïnvloeden. De pinken moeten dan ook niet worden gebruikt om de laatste grasbossen op te ruimen.

De kalveren, geboren in de periode november tot en met maart, gingen steeds half juli-begin augustus in de weide en werden meestal in de tweede helft van september weer opgestald. Er is steeds geweid op etgroen. De beweidingduur per perceel lag in alle jaren tussen de 10 en 14 dagen. De groei van de kalveren was daarbij bijzonder goed en lag op ruim 850 gram per dier per dag. Afhankelijk van de gemiddelde leeftijd werd per kalf per dag 1 à 1,5 kg krachtvoer bijgevoerd. De maagdarmwormbesmetting lag door het toegepaste beweidingssysteem in alle jaren op een laag niveau.

Goede bedrijfsresultaten

In het volgende overzicht wordt van vijf opeenvolgende jaren een aantal bedrijfskengetallen vermeld.

Tabel 1 Enkele bedrijfskengetallen

Jaar	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85
Grasland (ha)/ <i>grassland (ha)</i>	49,2	49,2	49,2	49,2	49,2
Aantal melkkoeien/ <i>number of cows</i>	114	113	117	120	108
Stuks jongvee per melkkoel/ <i>young stock per cow</i>	0,70	0,81	0,77	0,74	0,77
Voeder gve per ha/ <i>stockingrate</i>	3,71	3,85	4,04	3,86	3,51
Stikstof (kg/ha)/ <i>Nitrogen (kg/ha)</i>	470	530	530	435	396
Maaipercuttag (%)	148	175	132	142	138
Melk per koe (bij 4% vet)/ <i>FCM</i>	6540	6770	6930	6725	6811
Krachtvoer per koe, incl. jongvee (kg)/ <i>concentrates per cow, included young stock</i>	1603	1622	1601	2231	1359
<i>year</i>	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85

Table 1 Some farmfigures

De jongveebezetting is vrij zwaar. Bij een normale vervanging is 0,6 stuks jongvee per melkkoe voldoende. De totale veebezetting (voeder gve) per ha is vrij hoog. In 1981 en 1982 is ca. 530 kg stikstof per ha grasland gestrooid. Dit is vooral toe te schrijven aan het feit dat het grasland steeds intensiever is gebruikt. Het aantal sneden tot en met september is vanaf 1978 gemiddeld toegenomen van ruim 5,5 tot bijna 7,0 in latere jaren. Bij een intensief graslandgebruik moet men de stikstofgift per snede goed in het oog houden om de stikstofgift per ha per jaar binnen verantwoorde grenzen (maximaal ca. 450 kg N) te houden. Dit is in de laatste twee jaren goed gelukt. Het laatste jaar lag de stikstofgift per ha grasland rond het zeer acceptabele niveau van 400 kg.

Een omweidingssysteem waarbij pinken en droogstaande koeien systematisch achter de melkkoeien aan weiden, geeft een zeer goede benutting van het gras.

A system of yearling heifers grazing together with dry cows after the dairy cows gives a good utilization of the grass.

Ondanks de vrij zware veebezetting kon voor voederwinning gemiddeld over de jaren nog bijna 150% worden gemaaid. Dit heeft zonder meer een positieve invloed gehad op de kwaliteit en smakelijkheid van het aangeboden weidegras. Gezien de veebezetting was het niet mogelijk voldoende eigen ruwvoer te winnen, zodat jaarlijks ruwvoer moest worden aangekocht.

In 1982/83 was de gemiddelde melkproductie toegenomen tot ruim 6900 kg per koe bij 4% vet. Dit is een zeer goede productie, vooral wanneer we letten op het krachtvoerverbruik van slechts 1600 kg (inclusief jongvee) per jaar. In 1983/84 is de gemiddelde melkproductie wat gedaald vooral tengevolge van de moeilijke voorjaarsperiode in 1983. Deze had ook haar invloed op de ruwvoerhoeveelheid. Dit heeft dan ook veel extra krachtvoer gekost omdat het jongvee en de droogstaande koeien bijna het gehele stalseizoen 1983/84 op een rantsoen van stro + krachtvoer zijn gehouden. Gezien de veebezetting in 1984/85 had een hoger maaipercantage verwacht mogen worden. Maar ook in dat jaar waren de omstandigheden in het voorjaar van dien aard dat van de eerste snede 80% voor beweiding nodig was en dat begin juni de melkkoeien 's nachts op stal zijn gehouden. Toch is de gemiddelde productie per koe weer iets gestegen tot ruim 6800 kg met daarbij slechts ruim 1350 kg krachtvoer (inclusief jongvee). Het blijkt dus mogelijk te zijn een zeer goede productie te halen bij een in verhouding laag krachtvoerverbruik.

Samenvatting

Op afdeling 2 is vanaf 1978 ervaring opgedaan met het systematisch weiden van pinken en droogstaande koeien achter de melkkoeien aan. De percelen worden daarbij goed afgeweid. De gemiddelde productie van de melkkoeien is goed. De bedrijfsresultaten zijn in het algemeen goed, vooral door een hoge melkproductie en lage krachtvoerkosten. De koeien kunnen met dit omweidingssysteem vrijwel altijd beschikken over goed en voldoende gras. Met het naweiden groeien ook de pinken goed.

Fas t r o t a t i o n a l g r a z i n g o f d a i r y c o w s, f o l l o w e d b y t h e y o u n g s t o c k

On unit 2 since 1978 experiences have been gained with systematical grazing of yearling heifers together with dry cows after the dairy cows.

The plots are grazed down very well. The average milk production of the cows is good. In general the financial farm results are good; especially with a high milk production and low costs of concentrates. Nearly always the cows had good and sufficient grass at their disposal. Also the growth of the yearling heifers was good by using this grazing system.